

Briuselis, 2020 12 15
SWD(2020) 364 final

Skaitmeninių rinkų aktas

**KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA**

pridedamas prie

**Pasiūlymo
EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**

**dėl konkurencingų ir sąžiningų skaitmeninio sektoriaus rinkų (Skaitmeninių rinkų
aktas)**

{COM(2020) 842 final} - {SEC(2020) 437 final} - {SWD(2020) 363 final}

Santraukos lentelė
Skaitmeninių rinkų akto poveikio vertinimas: teisėkūros iniciatyva, kuria siekiama užtikrinti konkurencingą bendrąją skaitmeninių paslaugų rinką ir, visų pirma, sąžiningas ir konkurencingas platformų rinkas ¹ .
A. Būtynbė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
Skaitmeninėse rinkose atsirado kelios interneto platformos, neretai veikiančios savo ekosistemose; jos yra pagrindiniai šiandieninės skaitmeninės ekonomikos struktūriniai elementai, per kuriuos sudaroma didžiausia dalis vartotojų ir įmonių sandorių. Tokios platformos prieigos valdytojos daro didelį poveikį – jos kontroliuoja prieigą ir yra įgijusios tvirtą padėtį skaitmeninėse rinkose. Atsiradus platformoms prieigos valdytojoms kyla trys pagrindinės problemos: i) mažas varžymasis ir konkurencija platformų rinkose, ii) nesąžininga verslo praktika verslo naudotojų atžvilgiu ir iii) fragmentiškas šiose rinkose veiklą vykdančių rinkos dalyvių reguliavimas ir priežiūra. Šias problemas lemia rinkos nepakankamumas, dėl kurio padėtis rinkoje savaime nepasitaiso. Dėl skaitmeninių rinkų elementų gali padidėti kliūtys patekti į prieigos valdytojų rinkas. Verslo ryšiams būdingas ypač didelis priklausomumas ir nesubalansuota derybinė galia. Be to, iš dalies reaguojant į nustatytas problemas priimamos įvairios nacionalinės taisyklės, dėl kurių reguliavimas ir priežiūra tampa fragmentiški. Kenkdamas konkurencijai ir varžymuisi rinkoje problemos sukelia neveiksmingų rinkos rezultatų, susijusių su didesnėmis kainomis, prastesne kokybe, taip pat mažesniu pasirinkimu ir inovacijomis, o tai nėra naudinga Europos vartotojams. Išspręsti šias problemas būtų itin svarbu, atsižvelgiant į skaitmeninės ekonomikos dydį (apskaičiuota, kad 2019 m. ji sudarė 4,5–15,5 proc. pasaulio BVP) ir svarbų platformų vaidmenį skaitmeninėse rinkose.
Ką reikėtų pasiekti?
Užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą skatinant veiksmingą konkurenciją skaitmeninėse rinkose ir, visų pirma, sąžiningą ir konkurencingą interneto platformų aplinką.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumas)?
Valstybės narės vis dažniau svarsto galimybę priimti nacionalines priemones nustatytoms problemoms spręsti. Dėl to ES atsiranda skirtingų norminių reikalavimų. Dėl tokio susiskaidymo kyla pavojus startuolių ir mažesnių įmonių plėtrai ir jų gebėjimui konkuruoti skaitmeninėse rinkose.
B. Sprendimai
Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar viena iš politikos galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia?
Galimybių pasirinkimą lemia keturi pagrindiniai parametrai: taikymo srities nustatymas, su nesąžininga prekybos praktika susijusių prievolių rinkinys, architektūros sparta ir lankstumas ir vykdymo užtikrinimo sistema. 1 galimybė – nedinamiškas būdas savarankiškai vykdyti prievoles prieigos valdytojams atsikratant aiškiai nustatytos nesąžiningos praktikos teikiant tam tikras pagrindines platformų paslaugas. Ši galimybė turi du variantus pagal taikymo sritį, remiantis vien tik kiekybinėmis ribinėmis vertėmis. 1 variantas grindžiamas didele ribine verte, o 1.B variantas – mažesne ribine verte. 2 galimybė – pusiau lanksti priemonė, kurią sudaro savarankiškas prievolių vykdymas ir prievolės, dėl kurių vyksta dialogas reguliavimo klausimais, taikomas praktikos atnaujinimo mechanizmas ir atsirandančių įmonių prieigos valdytojų nustatymo mechanizmas. Ši galimybė turi du variantus pagal taikymo sritį, remiantis kiekybinėmis ribinėmis vertėmis ir kokybiniu aprašymu. 2.A variantas grindžiamas didele ribine verte, o 2.B variantas – mažesne ribine verte, abiem atvejais kartu su kokybiniu aprašymu. 3 galimybė – tai visiškai lanksti priemonė, pagal kurią numatomas dinamiškas atnaujinimo mechanizmas, pagal kurį galima įtraukti papildomas pagrindines platformų paslaugas ir papildomas prievoles, kai atlikus

¹ Šią iniciatyvą sudaro dvi iniciatyvos ir dvejios viešos konsultacijos dėl i) Skaitmeninių paslaugų akto dokumentų rinkinio (labai didelių interneto platformų, veikiančių kaip prieigos valdytojos, *ex ante* reguliavimo priemonė) ir ii) naujosios konkurencijos priemonės.

rinkos tyrimą tai laikoma tinkama ir pagrįsta. Šios galimybės taikymo sritis grindžiama vien tik kokybinėmis ribinėmis vertėmis. Tinkamiausia politikos galimybė yra 2 galimybė, nes pagal ją numatoma laiku imtis intervencijos priemonių dėl nesąžiningiausios praktikos ir laipsniškai įgyvendinti priemonės, kurias reikia toliau pritaikyti ir tikslinti. Ji taip pat leistų kovoti su nesąžininga praktika ir rinkos nepakankamumu, susijusiu su prieigos valdytojais, kurie artimiausioje ateityje greičiausiai išlaikys tvirtą padėtį rinkoje, kad rinkos nepakankamumo problemą būtų galima spręsti dinamiškai kintančioje skaitmeninėje aplinkoje.
Kokios yra įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria? Apskritai pritariama dėl <i>ex ante</i> taisyklių skaitmeninės prieigos valdytojams ir dauguma suinteresuotųjų subjektų ragina nustatant prieigos valdytojus remtis ir kiekybiniais, ir kokybiniais kriterijais.
C. Tinkamiausios galimybės poveikis
Kokie yra tinkamiausios galimybės pranašumai? Pasirinkus tinkamiausią galimybę padidės skaitmeninių rinkų konkurencingumas ir tai padės įmonėms įveikti kliūtis, susijusias su rinkos nepakankamumu ar prieigos valdytojų taikoma nesąžininga verslo praktika. Bus sukurtas papildomas pritaikytas reguliavimo sprendimas, susijęs su esama spraga. Tai paskatins alternatyvių platformų atsiradimą, jose galėtų būti siūlomi kokybiški naujoviški produktai ir paslaugos prieinamomis kainomis. Dar viena tinkamiausios galimybės nauda būtų vartotojo perviršio pokytis, kuris, kaip apskaičiuota, sudarys 13 mlrd. EUR per metus. Taip pat tikimasi, kad gerokai sumažės susiskaidymas vidaus rinkoje ir dėl to padidės bendrosios skaitmeninės rinkos augimo potencialas.
Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos? Pagrindinės išlaidos yra susijusios su prieigos valdytojų reikalavimų laikymusi pagal numatomas naujas taisykles. Įmonės, kurios nėra platformos prieigos valdytojos, gali patirti tam tikrų administracinių išlaidų tenkindamos prašymus pateikti informaciją pagal tinkamiausią politikos galimybę. Tačiau dėl tokių išlaidų šiuo metu įmonių patiriamos reikalavimų laikymosi išlaidos tikriausiai nedidės.
Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui? MVĮ nėra laikomos prieigos valdytojais ir joms prievolių sąrašas nebus taikomas. Priešingai, naujos taisyklės užtikrins vienodas sąlygas, kurios leis MVĮ (įskaitant su prieigos valdytojais konkuruojančius verslo naudotojus) augti visoje vidaus rinkoje, nes bus pašalintos didelės kliūtys į ją patekti ir joje plėstis. Galima tikėtis, kad įgyvendinus numatomas priemones taip pat padidės konkurencija tarp verslo naudotojams skirtų platformų. Tikėtina, kad dėl to atsiras kokybiškesnių paslaugų konkurencingesnėmis kainomis ir bus užtikrintas didesnis našumas. Be to, verslo naudotojai labiau pasitikės pardavimu internetu, nes jie bus apsaugoti nuo nesąžiningos praktikos.
Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams? Išsamesnis vykdymo užtikrinimo priemonių rinkinys leis įmonėms konkuruoti pagal savo nuopelnus. Tai skatins ekonomikos augimą, o jis savo ruožtu reikš, kad nacionaliniai administravimo subjektai surinks daugiau mokesčių. Komisijai tenkanti šios iniciatyvos įgyvendinimo našta yra nedidelė (daugiausia susijusi su esamų darbo vietų persikirstymu), palyginti su nauda ekonomikai. Nacionaliniai administravimo subjektai patirtų nedidelių administracinių išlaidų.
Ar bus dar koks nors didelis poveikis? Pagerėjus rinkos konkurencijai skaitmeniniame sektoriuje padidėtų našumas, o dėl jo padidėtų ir ekonomikos augimas. Didėjant prekybos ir investicijų srautams taip pat būtų itin svarbu skatinti didesnę skaitmeninių rinkų konkurencingumą.
Proporcingumo principui? Tinkamiausia galimybė būtų proporcinga atsižvelgiant į nustatytos problemos dydį (žalingas nesąžiningos praktikos poveikis) ir pobūdį (sparčiai kintantis skaitmeninis sektorius). Taip būtų pasiektas bendras geriau veikiančios vidaus rinkos tikslas ir konkretūs tikslai, tam tikroms įmonėms, vykdančioms veiklą skaitmeninėse rinkose, prisiimant nedidelę naštą.

D. Tolesni veiksmai
Kada politika bus persvarstoma?
Komisija persvarstys priemones, įgyvendinamas siekiant išspręsti nustatytas platformų prieigos valdytojų problemas, praėjus trejiems (3) metams nuo naujų taisyklių taikymo pradžios.